

Sant eller falskt?

Facit

För kommentarer till frågorna, se nästa sida.

	Påstående	Sant	Falskt
1	"Vargen är ofarlig för människan."		x
2	"De som vill ha rovdjur är storstadsbor, inte de som lever i områden där rovdjuren finns."	x	x
3	"Antalet vargar i Sverige är så få att det är löjligt att bråka om dem."	x	x
4	"En uppretad björn ställer sig på bakbenen."		x
5	"Björnen är en hotad art i Sverige."	x	x
6	"Vargen sköter balansen i älgstammen, eftersom de framför allt tar sjuka, gamla och svaga bytesdjur som ända skulle ha dukat under."		x
7	"Järven är en blodtörstig och effektiv jägare."		x
8	"Det finns gott om vargar i andra länder så de är inte en hotad art".	x	x
9	"En björn kan vara livsfarlig för en människa."	x	
10	"Vargen är utplanterad av människor"		x
11	"Tamdjursägare kan inte skydda sina djur mot rovdjuren."	x	x
12	"Järven är aggressiv mot människor."		x
13	"Det går inte längre att jaga med lös hund."	x	x
14	"Rådjuren har tagit slut på grund av lodjuret."	x	x
15	"Det går inte att ha vargar som husdjur."	x	

1. Vargen är ett stort rovdjur med potential att döda stora bytesdjur och därmed kan den också döda människor. Men vargar i Sverige är nästan alltid skygga och försöker undvika människor. Även om vissa individer kan vistas nära bebyggelse och människor är de mycket sällan aggressiva. År 1821 var senaste gången en vild varg angrep en människa i Sverige.
2. Majoriteten av svenskar vill ha rovdjur. Det gäller även boende i glesbygd och det gäller även varg. Men vargmotståndet är större i områden där det finns varg. I en del kommuner vill en majoritet ha färre vargar.
3. Det är visserligen relativt få vargar (ca 365 stycken år 2020) i jämförelse med andra arter (t.ex. älgar som är 300 000 stycken), men i dagsläget lever nästan samtliga vargar på en tredjedel av Sveriges yta, vilket betyder att det i vissa områden finns ganska gott om vargar.
4. Om en björn ställer sig på bakbenen är en inte aggressiv, utan nyfiken eller osäker. Björnar har dålig syn och ställer sig ibland på bakbenen för att se bättre. Myten har uppkommit genom amerikanska filmer, där björnar står på bakbenen och vrålar ut sin aggressivitet. Det rör sig då om tränade cirkusbjörnar och visar inte ett beteende som normalt förekommer hos våra vilda björnar.
5. Björnarna var så pass många under några år att den var borttagen från den så kallade rödlistan som listar alla hotade arter i Sverige. Eftersom björnstammen minskat något under senaste åren är den åter tillbaka i ArtDatabankens rödlista och klassas som "Nära hotad". Den är alltså inte akut hotad, men den kan bli hotad om inte vissa åtgärder vidtas.
6. De flesta älgar som tas av vargar är inte i dålig kondition. Däremot så är de allra flesta unga älgar (0-1 år) så att de på så vis är lite mer lätta att jaga än vuxna friska djur.
7. I folktron har järven alltid utpekats som ett omåttligt glupskt djur, som gärna dödar för nöjets skull. I själva verket är järven en halvdålig jägare. Den är något av en "Nordens hyena", som delvis livnär sig på de kadaver som framförallt lo och varg lämnat efter sig. På våren kan de angripa renkalvar och på vintern, om snön bär järven men inte renen, kan den jaga även vuxna djur.
8. Det stämmer att det finns gott om vargar i en del andra länder och vargen är därför inte utrotningshotad i ett globalt perspektiv. I Sverige klassas vargen som hotad. Att lägga ansvaret på andra länder att bevara arter som vi själva egentligen ska ha i landet går emot konventionen om biologisk mångfald. Det avtalet säger att alla länder ska hjälpas åt att bevara den biologiska mångfalden.
9. Björnen är ett stort och starkt rovdjur som kan skada en människa allvarligt och även döda människor. Men risken för att en människa ska bli skadad av björn i Sverige är mycket liten. Det händer ungefär en gång per år och oftast i jaktsituationer. Att människor dödas av björn är extremt ovanligt. Den skandinaviska brunbjörnen är en av världens fredligaste björnar och är till sin natur är skygg för människan. Det vanligaste händelseförloppet vid ett björnmöte är att björnen genast flyr.

10. Vargen vandrade in i Sverige samtidigt som människan då inlandsisen drog sig tillbaka för cirka 10 000 år sedan. För ett par hundra år sedan bestämde vi oss för att utrota vargen och de andra rovdjuren, men sen tänkte vi om. I mitten av 1900-talet fridlystes rovdjuren och de började sakta öka igen. De vargar som återetablerade sig i Sverige är invandrade från öster (Finland och Ryssland). Det kan man veta genom att jämföra deras DNA med andra vargar.
11. Det finns sätt för tamdjursägare att minska risken för rovdjursangrepp. Att sätta om rovdjursavvisande stängsel är effektivt, men inte hundraprocentigt skydd. Att passa djuren och att ta in dem på natten är också effektivt. Däremot är det få som har råd att anställa personal för att vakta djuren, och har man många djur eller om de betar långt från gården kan de inte tas in i stallet nattetid. En del områden är också svåra att stängsla. Dessutom skulle det bli dyrt för staten, som betalar de rovdjursavvisande stängslen, att ge stängsel åt alla tamdjursägare. Enligt paragraf 28 i Jaktförordningen har en tamdjursägare rätt att döda ett rovdjur om det angriper (eller är på väg att angripa) hans/hennes djur.
12. Det är extremt ovanligt att järvar attackerar människor. Det finns inga kända angrepp i Sverige.
13. Många känner oro för att släppa sin jakthund lös eftersom rovdjuren, speciellt vargen, ibland angriper hundar (omkring har 30-40 hundar per år brukar angripas av rovdjur). Risken att få sin hund angripen av varg är starkt knuten till hur många dagar per år man vistas i skogen och hur många vargar det finns i området. Om man till exempel jagar i ett vargrevir som hyser en hel flock uppskattas risken att få hunden attackerad vara 1 på 5 000 jaktdagar, medan risken halveras om det bara är en ensam varg eller ett par i reviret. Att jaga i ett område där det finns varg innebär alltså en ganska liten risk för att hunden skadas eller dödas, men det är inte omöjligt. För att minska risken för skador kan man använda skyddsväst på hunden. Man kan också lära hunden att inte leta upp rovdjur och på så vis minska risken för möten och angrepp.
14. Rådjuret kommer inte ta helt slut i Sverige på grund av lodjuret. Däremot kan lodjuret lokalt ta många rådjur och i de områdena blir rådjuren eventuellt fortsatt få så länge lodjuret finns där.
15. Vargens temperament skiljer sig från hundens. Vargar är skyggare mot människor och nya föremål. Å andra sidan är vargen mer aggressiv mot främlingar av den egna arten. Den har också en större jaktinstinkt än de flesta av våra hundraser. Eftersom hundarna avlats fram utifrån egenskaper som vi tycker är fördelaktiga har de överlag ett mildare sinnelag och är lättare att dressera. Vargen är för de flesta människor omöjlig att hålla som husdjur. Det är heller inte lagligt i Sverige att hålla vilda djur eller varghybrider som husdjur.

